Zbirka odločb sodne prakse

SKLEPNI PREDLOGI GENERALNEGA PRAVOBRANILCA
GIOVANNIJA PITRUZZELLE,
predstavljeni 10. marca 2022 [1]

Zadeva C-22/21

SRS,
AA
proti
Minister for Justice and Equality

(Predlog za sprejetje predhodne odločbe, ki ga je vložilo Supreme Court (vrhovno sodišče, Irska))

„Predhodno odločanje – Pravica do prostega gibanja in prebivanja na ozemlju držav članic – Upravičenci – Drugi družinski člani – Družinski člani, ki pripadajo gospodinjstvu državljana Evropske unije – Državljan tretje države, ki je bratranec državljana Unije in živi z njim – Odvisnost – Pogoji – Preučitev, ki jo izvedejo nacionalni organi – Merila – Polje proste presoje – Meje“

I. Uvod

1. SRS je rojen leta 1978 in izvira iz Pakistana. Od leta 1997 je z družino prebival v Združenem kraljestvu. Leta 2013 je pridobil britansko državljanstvo. AA, pakistanski državljan, rojen leta 1986, je njegov bratranec. Potem ko je AA obiskoval univerzo v Pakistanu, je leta 2010 študij nadaljeval v Združenem kraljestvu. Takrat je bil imetnik vizuma za dolgoročno bivanje zaradi študija, ki je potekel 28. decembra 2014. AA je ves čas prebivanja v Združenem kraljestvu živel v Londonu s SRS in njegovimi starši ter drugimi člani njegove družine v stanovanju, ki naj bi pripadalo bratu SRS. SRS je temu bratu plačeval najemnino. SRS in AA sta 11. februarja 2014 s tem bratom sklenila skupno enoletno najemno pogodbo.

2. SRS se je januarja 2015 iz poklicnih razlogov preselil na Irsko. Marca 2015 se mu je na irskem ozemlju pridružil AA, ki odtlej živi z njim. AA je 24. junija 2015, medtem ko je brez vizuma prebival na irskem ozemlju, pri irskih organih vložil vlogo za izdajo dovoljenja za prebivanje družinskega člana državljana Evropske unije na podlagi European Communities (Free Movement of Persons) (No. 2) Regulations 2006 (irska uredba iz leta 2006 o prostem gibanju oseb v Evropskih skupnostih; v nadaljevanju: irska uredba iz leta 2006), [2] s katero je bila v irsko pravo prenesena Direktiva Evropskega parlamenta in Sveta 2004/38/ES z dne 29. aprila 2004 o pravici državljanov Unije in njihovih družinskih članov do prostega gibanja in prebivanja na ozemlju držav članic, ki spreminja Uredbo (EGS) št. 1612/68 in razveljavlja Direktive 64/221/EGS, 68/360/EGS,

[1] Jezik izvirnika: francoščina.

[2] S.I. št. 656 iz leta 2006.

72/194/EGS, 73/148/EGS, 75/34/EGS, 75/35/EGS, 90/364/EGS, 90/365/EGS in 93/96/EEC.[3] Člen 7 irske uredbe iz leta 2006 je namreč določal, da lahko „upravičeni družinski član“ državljana Unije, ki prebiva na Irskem več kot tri mesece, zaprosi za dovoljenje za prebivanje.

3. V členu 2(1) irske uredbe iz leta 2006 je bil „upravičeni družinski član“ državljana Unije opredeljen kot „kateri koli družinski član, neodvisno od njegovega državljanstva, ki ni kvalificirani družinski član državljana Unije in ki je v svoji izvorni državi, državi običajnega prebivališča ali državi prejšnjega prebivališča (a) vzdrževana oseba državljana Unije, (b) član gospodinjstva državljana Unije, (c) zaradi resnih zdravstvenih razlogov dosledno potrebuje osebno nego državljana Unije“.

4. Tako AA ni zatrjeval, da spada v kategorijo družinskih članov državljana Unije, na katere se nanaša člen 2, točka 2, Direktive 2004/38.[4] Vendar je AA trdil, da je vzdrževana oseba v razmerju do SRS in vsekakor član gospodinjstva SRS.

5. Člen 3(2), prvi pododstavek, točka (a), Direktive 2004/38 pa določa, da „[b]rez vpliva na kakršno koli pravico do prostega gibanja in prebivanja, ki jo zadevne osebe lahko imajo, država članica gostiteljica, v skladu s svojo nacionalno zakonodajo, olajša vstop in prebivanje naslednjim osebam: […] katerim koli družinskim članom, ne glede na državljanstvo, ki ne spadajo pod opredelitev v točki 2 člena 2, ki so v državi, iz katere so prišli, vzdrževane osebe ali člani gospodinjstva državljana Unije, ki ima temeljno pravico do prebivanja, ali kadar resni zdravstveni razlogi dosledno zahtevajo, da državljan Unije nudi osebno nego družinskemu članu“.

6. Minister for Justice and Equality (minister za pravosodje in enakost, Irska) je 21. decembra 2015 zavrnil vlogo AA, ker je v bistvu menil, da AA ni predložil zadostnih dokazov o tem, da je vzdrževana oseba v razmerju do SRS ali da je član njegovega gospodinjstva. Minister je zlasti presodil, da je bilo obdobje dejanskega sobivanja SRS in AA v Združenem kraljestvu po tem, ko je SRS pridobil status državljana Unije, krajše od dveh let, da so starši SRS, njegov brat in njegova sestra imeli isti naslov v Londonu ter da – čeprav je bilo ugotovljeno, da je AA stanoval na tem naslovu – to ne zadostuje, da bi se štelo, da je bil član gospodinjstva SRS. Glede finančne odvisnosti AA od SRS je menil, da ta ni dovolj podprta z dokumenti.

7. Po predložitvi dodatnih dokazov sta SRS in AA zahtevala preizkus odločbe ministra za pravosodje in enakost. Ta je 21. decembra 2016 potrdil svojo odločbo z dne 21. decembra 2015 iz istih razlogov in menil, da čeprav sta prebivala na istem naslovu v Združenem kraljestvu, ni bilo dokazano, da je bil SRS dejansko „glava gospodinjstva“, ko je AA živel z njim v Londonu, kot naj bi bilo zahtevano v členu 3(2), prvi pododstavek, točka (a), Direktive 2004/38.

8. AA in SRS sta zoper to odločbo vložila izpodbojno tožbo pri High Court (višje sodišče, Irska). SRS je pred tem sodiščem znova podrobno opisal finančno podporo, ki jo je zagotavljal svojemu bratrancu med njunim sobivanjem v Londonu, in potrdil, da je bil ob upoštevanju visoke starosti svojih staršev in daljšega obdobja, ki ga je njegov brat preživel v Pakistanu, edina delovno aktivna oseba v svojem gospodinjstvu. High Court (višje sodišče) je s sodbo z dne 25. julija 2018 zavrnilo

[3] UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 5, zvezek 5, str. 46.

[4] V skladu s to določbo se za „družinske člane“ državljana Unije štejejo zakonec ali registrirani partner državljana Unije, potomci v ravni črti državljana Unije ali njegovega zakonca ali registriranega partnerja, ki so mlajši od 21 let ali so njihove vzdrževane osebe, in, nazadnje, vzdrževani predniki v ravni črti državljana Unije ali njegovega zakonca ali registriranega partnerja. Ti družinski člani se v smislu irske zakonodaje imenujejo „kvalificirani“.

tožbo, ki sta jo vložila SRS in AA, ker AA ni bilo mogoče šteti niti za vzdrževano osebo v razmerju do SRS niti za člana gospodinjstva, katerega glava bi bil SRS, pri čemer je priznalo, da zadnjenavedeni pojem ni jasen in nikjer ni opredeljen.

9. AA in SRS sta vložila pritožbo pri Court of Appeal (pritožbeno sodišče, Irska), pri čemer sta trdila, da je prvostopenjsko sodišče uporabilo preozko razlago pojma „družinski člani, ki so člani gospodinjstva“ državljana Unije. Court of Appeal (pritožbeno sodišče) je v sodbi z dne 19. decembra 2019, čeprav je znova poudarilo težave pri razlagi tega pojma, vseeno odločilo, da se zgolj sobivanje na istem naslovu ne more šteti za zadostno za ugotovitev, da sta bila AA in SRS člana istega gospodinjstva, katerega glava je bil SRS. Navedlo je, da je za to, da bi se družinski član štel za člana gospodinjstva državljana Unije, potrebno, da je del osrednjega družinskega življenja in bo to ostal tudi v predvidljivi ali razumno predvidljivi prihodnosti. Poleg tega ne sme sobivati z državljanom Unije zgolj zaradi prikladnosti, ampak tudi zaradi čustvene in socialne povezanosti.

10. Ker še vedno nista uspela, sta AA in SRS nato sklenila, da se obrneta na predložitveno sodišče s še zadnjim pravnim sredstvom, ki je bilo dovoljeno 20. julija 2020, prav glede vprašanja opredelitve pojma „družinski člani, ki so člani gospodinjstva“ državljana Unije, in vprašanja, ali je treba zahtevati, da je ta državljan Unije dejansko glava tega gospodinjstva. [5]

11. Glede pogoja, v skladu s katerim je treba biti član gospodinjstva, katerega glava je državljan Unije, minister za pravosodje in enakost še naprej trdi, da zgolj sobivanje družinskega člana, eventualno dopolnjeno s finančno podporo, ki jo zagotavlja državljan Unije, ne zadostuje, da bi se družinski član, ki je tako nastanjen in prejema tako podporo, štel za člana gospodinjstva državljana Unije. Minister opozarja, da je bilo prebivanje AA na ozemlju Unije omejeno na študij in da je bila najemna pogodba, sklenjena z bratom SRS za nastanitev v njegovi hiši, prav tako omejena. Zato naj ne bi bilo nobenega indica, ki bi kazal, da je bilo predvideno, da se bo ta življenjska skupnost ohranila tudi po koncu študija AA. Poleg tega naj bi bilo treba ob razlagi člena 3(2), prvi pododstavek, točka (a), Direktive 2004/38 imeti v mislih učinek morebitne odločitve o zavrnitvi dovoljenja za prebivanje na dejansko uresničevanje svobode gibanja, ki jo uživa državljan Unije. Ugotovljeno pa je, da se je SRS na Irsko preselil brez AA. Prav tako naj bi bilo treba paziti na določeno razlagalno doslednost, tako da naj pri razlagi člena 3(2) Direktive 2004/38 ne bi moglo priti do položaja, ki bi bil na koncu ugodnejši za družinske člane iz te določbe – ki so s to direktivo načeloma vendarle manj zaščiteni – v primerjavi s položajem članov primarne družine, na katere se nanaša člen 2(2) te direktive.

12. AA in SRS trdita, da se jezikovne različice člena 3(2) Direktive 2004/38 razlikujejo in da različica v angleščini vsebuje dodaten pogoj, ki se navezuje na status „glave“ gospodinjstva in ki naj v večini drugih jezikovnih različic ne bi bil prisoten. Poleg tega še naprej izpostavljata bližino, ki sta jo razvila od svoje zgodnje mladosti, ko sta oba še živela v Pakistanu, in omenjata tesne družinske vezi, ki naj bi morale zadostovati za priznanje, da je AA „družinski član“ SRS v smislu te določbe, ne da bi se dodatno zahtevalo, naj se dokaže, da je SRS glava gospodinjstva.

13. Predložitveno sodišče pa dvomi, da je mogoče uporabiti splošno opredelitev pojma „družinski člani, ki so člani gospodinjstva“ državljana Unije. Navedeno sodišče potrjuje, da uporaba pojma „glava gospodinjstva“ omogoča razlikovanje med položaji, ki zajemajo zgolj sostanovalce, in, na primer, položaji, ki so bližje družinskemu življenju, vendar hkrati priznava, da gre za pojem, ki ga je težko opredeliti. Poleg tega se zdi, da ga ne vsebujejo vse jezikovne različice člena 3(2), prvi pododstavek, točka (a), Direktive 2004/38. Zato se sprašuje o pomenu, ki ga je treba dati temu

[5] Vprašanje, ali je treba AA šteti za „vzdrževano osebo“ v smislu prvega primera iz člena 3(2), prvi pododstavek, točka (a), Direktive 2004/38, ni predmet razprave pred predložitvenim sodiščem (glej točko 21 predloga za sprejetje predhodne odločbe).

pojmu v okoliščinah, v katerih je treba imeti v mislih tudi položaj družinskih članov iz člena 2, točka 2, Direktive 2004/38. Nazadnje, predložitveno sodišče omenja cilj, ki se uresničuje z Direktivo 2004/38, in se sprašuje, kako bi bilo mogoče s tem ciljem koristno razjasniti razlago člena 3(2) te direktive. Poleg tega to sodišče, če splošna opredelitev ne bi bila mogoča, predlaga vrsto meril, na katera bi se lahko nacionalna sodišča oprla, da bi prišla do enotne razlage navedenega pojma. Med temi merili sta zlasti čas, preživet v gospodinjstvu, in namen gospodinjstva. Vsekakor meni, da je potrebna razjasnitev na ravni Unije.

14. V teh okoliščinah je Supreme Court (vrhovno sodišče) prekinilo odločanje in s predložitveno odločbo, ki je v sodno tajništvo Sodišča prispela 14. januarja 2021, temu v predhodno odločanje predložilo ti vprašanji:

„1. Ali je mogoče izraz član gospodinjstva državljana Unije, kot je uporabljen v členu 3 Direktive [2004/38], opredeliti tako, da se uporablja vsesplošno v celotni Uniji, in če je tako, kakšna je ta opredelitev?

2. Če tega pojma ni mogoče opredeliti: na podlagi katerih meril morajo sodniki oceniti dokaze, da bodo lahko nacionalna sodišča o tem, kdo je ali ni član gospodinjstva državljana Unije v smislu svobode gibanja, razsodila v skladu z ustaljenim seznamom dejavnikov?“

15. Pisna stališča so pri Sodišču vložili SRS in AA, minister za pravosodje in enakost, češka, danska, nizozemska in norveška vlada ter Evropska komisija.

II. Analiza

A. Uvodne ugotovitve

16. Preden se lotim preučitve vprašanj za predhodno odločanje, ki sta postavljeni Sodišču, moram v zvezi s sporom o glavni stvari pojasniti dvoje.

17. Na prvem mestu poudarjam, da ima državljan Unije, ki želi nadaljevati določeno življenjsko skupnost s svojim bratrancem, britansko državljanstvo. Ker pa so dejstva nastala pred izstopom Združenega kraljestva Velika Britanija in Severna Irska iz Unije, bo moralo predložitveno sodišče, ko bo Sodišče izreklo svojo sodbo v postopku prehodnega odločanja, presoditi zakonitost odločbe ministra za pravosodje in enakost ter preveriti, ali so presoje, ki so bile opravljene v tej odločbi, za ugotovitev, da AA ob vstopu na irsko ozemlje leta 2015 ni bil član gospodinjstva SRS v smislu člena 3(2), prvi pododstavek, točka (a), Direktive 2004/38, združljive s pravom Unije. Tako bo treba za AA šteti, da spada med „osebe iz točk (a) in (b) člena 3(2) Direktive [2004/38], ki so zaprosile za olajšan vstop in prebivanje pred koncem prehodnega obdobja“.[6] V tem primeru, in če bi irski organi sklenili retroaktivno olajšati prebivanje AA za obdobje od leta 2015 do leta 2020, opozarjam, da bi AA obdržal pravico do prebivanja tudi po izteku prehodnega obdobja na podlagi člena 10(3) Sporazuma o izstopu.[7]

[6] Člen 10(3) Sporazuma o izstopu Združenega kraljestva Velika Britanija in Severna Irska iz Evropske unije in Evropske skupnosti za atomsko energijo (UL 2019, C 384I, str. 1; v nadaljevanju: Sporazum o izstopu).

[7] V povezavi s členom 10(2) tega sporazuma.

18. Na drugem mestu, vlagatelja pravnega sredstva v postopku v glavni stvari sta trdila, da nacionalni organi med presojo posamičnega položaja AA z vidika člena 3(2), prvi pododstavek, točka (a), Direktive 2004/38 zavestno niso upoštevali obdobja sobivanja SRS in AA, ki je preteklo, preden je SRS pridobil državljanstvo Unije. Ti stranki iz tega sklepata, da so naturalizirani državljani Unije pri obravnavi vlog za izdajo dovoljenja za prebivanje, ki jih na podlagi Direktive 2004/38 vložijo njihovi družinski člani, razumljeni v širšem smislu, tako v manj ugodnem položaju od oseb, ki so se rodile kot državljani Unije. Nasprotna stranka pa trdi, da pred nacionalnima sodiščema, ki sta odločali v okviru izpodbijanja odločbe z dne 21. decembra 2015, ni bil uveljavljan noben razlog, ki bi se nanašal na vprašanje predhodnega sobivanja in določitve začetka tega sobivanja. Kot je poudarila Komisija, se zaradi tega nasprotovanja med strankami iz postopka v glavni stvari postavlja vprašanje, ali je mogoče oziroma treba upoštevati družinsko življenje, ki je potekalo pred pridobitvijo državljanstva Unije. Vendar je treba ugotoviti, da to vprašanje Sodišču ni predloženo, naj bo še tako zanimivo.[8] Preudarki v nadaljevanju se bodo zato nanašali izključno na vprašanji za predhodno odločanje, ki sta bili Sodišču postavljeni, ne da bi jih bilo mogoče razlagati kot potrditev ali zavrnitev te nacionalne prakse odločanja, v skladu s katero se družinsko življenje državljana Unije in njegovega družinskega člana v širšem smislu, ki je vložil vlogo za izdajo dovoljenja za prebivanje, upošteva šele od pridobitve statusa državljana Unije.

B. Vprašanji za predhodno odločanje

19. Z vprašanjema za predhodno odločanje, postavljenima Sodišču, ki ju je treba po mojem mnenju obravnavati skupaj, predložitveno sodišče v bistvu Sodišču predlaga, naj pojasni, ali je pojem „kateri[] koli družinski[] član[i], [ki so] člani gospodinjstva državljana Unije, ki ima temeljno pravico do prebivanja“ v smislu člena 3(2), prvi pododstavek, točka (a), Direktive 2004/38 mogoče opredeliti tako, da se „uporablja vsesplošno“, in naj mu v primeru nikalnega odgovora zagotovi merila, na podlagi katerih je mogoče ugotoviti, ali je družinskega člana treba šteti za „člana gospodinjstva“ državljana Unije v smislu te določbe.

1. Nemožnost splošne opredelitve družinskih članov, ki so člani gospodinjstva državljana Unije

20. V zvezi z morebitno opredelitvijo pojma „družinski člani, ki so člani gospodinjstva državljana Unije“, ki bi se splošno uporabljala – poleg dejstva, da se tisto, kar se šteje za splošno, lahko sicer hitro izkaže za povsem relativno – se mi taka opredelitev ne zdi niti možna niti zaželena. Besedilo člena 3(2), prvi pododstavek, Direktive 2004/38 je veliko bolj nedoločno, morda celo nenatančno, od besedila člena 2 te direktive, v katerega odstavku 2 so opredeljeni člani „primarne“ družine državljana Unije. Razlog za to nenatančnost je dejstvo, da družinski člani, na katere se nanaša člen 3(2) Direktive 2004/38, tvorijo preostalo kategorijo družinskih članov, ki jim morajo države članice zgolj olajšati vstop in prebivanje. Ker so obveznosti, ki jih imajo države članice do teh družinskih članov, manj obsežne kot za člane primarne družine,[9] ni potrebno, da je opredelitev te prve kategorije družinskih članov tako natančna kot opredelitev, določena za drugo kategorijo. Ta ugotovitev po mojem mnenju velja za vse primere, na katere se nanaša člen 3(2), prvi pododstavek, točka (a), Direktive 2004/38. Ta nedoločnost v obsegu pojma „družinski člani, ki so člani gospodinjstva državljana Unije“ je lahko odlika, ker dopušča določeno prožnost pri njegovi

[8] Nasprotna stranka iz postopka v glavni stvari celo prereka, da je to eden od razlogov za ministrovo zavrnitev vloge (glej točko 44 stališča nasprotne stranke v postopku v glavni stvari). Vseeno je zaradi celovitosti treba ugotoviti, da povzetek obrazložitve odločbe o zavrnitvi vloge AA, naveden v točki 6 predloga za sprejetje predhodne odločbe, v točki 2 dejansko vsebuje sklicevanje na nacionalno pravilo, v skladu s katerim „je treba presojati nastanitveno ureditev državljana Unije, odkar je ta oseba postala državljan Unije, kjer koli je do tega prišlo“.

[9] Glej na primer sodbo z dne 5. septembra 2012, Rahman in drugi (C-83/11, EU:C:2012:519, točke 18, 19 in 21; v nadaljevanju: sodba Rahman in drugi).

opredelitvi. Poskus splošno opredeliti koncept, ki je sociološko in kulturno tako spremenljiv, kot to velja za „družinske člane, ki so člani gospodinjstva državljana Unije“, se ne bi lahko izkazal samo kot tvegan, ampak bi lahko bil – kot je poudarila nasprotna stranka iz postopka v glavni stvari – tudi v nasprotju s ciljem, ki se uresničuje z Direktivo 2004/38, ker ne bi bilo mogoče zajeti celotne večrazsežnostne in večplastne stvarnosti različnih oblik, ki jih lahko ima družinsko življenje v širšem smislu.

21. Pojmu družinskih članov, ki so člani gospodinjstva državljana Unije, zato po mojem mnenju ni mogoče dati splošne opredelitve.

22. Nekatere stranke, ki so sodelovale v pisnem postopku pred Sodiščem, so prvo vprašanje za predhodno odločanje razlagale tako, da želi predložitveno sodišče izvedeti, ali je pojem „družinski člani, ki so člani gospodinjstva državljana Unije“ avtonomen pojem prava Unije. Sam prvega vprašanja za predhodno odločanje, katerega besedilo je sicer precej jasno, ne razumem tako. Poleg tega bi se, če bi ga bilo treba razumeti tako, kot predlagajo te stranke, to prvo vprašanje izkazalo za bolj težavno, kot se zdi na prvi pogled, čeprav se mi odgovor nanj ne zdi nujen za to, da bi se predložitvenemu sodišču pomagalo rešiti spor, o katerem odloča.

23. Zato bom samo opozoril, da v skladu z ustaljeno sodno prakso Sodišča „tako iz zahtev po enotni uporabi prava Unije kakor iz načela enakosti izhaja, da je treba izraze določbe prava Unije, ki se za opredelitev smisla in obsega ne sklicuje posebej na pravo držav članic, navadno razlagati samostojno in enotno v celotni Uniji“. [10]

24. Kraljevina Danska v pisnem stališču navaja, da se člen 3(2), prvi pododstavek, Direktive 2004/38 sklicuje posebej na nacionalno pravo in da je Sodišče poleg tega že priznalo široko polje proste presoje državam članicam, kadar morajo presojati, ali gre pri posameznem položaju, ki jim je predložen v preučitev, za katerega od položajev iz te določbe. [11] Komisija podpira nasprotno stališče, pri čemer navaja, da se sklicevanje na nacionalno pravo v tem členu 3(2) nanaša le na okoliščine, v katerih mora država članica olajšati vstop in prebivanje oseb, ki spadajo na področje uporabe te določbe, in ne na opredelitev teh oseb.

25. Ob upoštevanju sodne prakse Sodišča, ki se nanaša na to določbo, je položaj videti protisloven, zlasti ob upoštevanju precejšnjega prostora, ki se v tej določbi prepušča presoji držav članic in h kateremu se bom vrnil nekoliko pozneje. [12] Ob branju sodbe Rahman in drugi se namreč očitno pojavi težava, saj je Sodišče v njej odločilo, da mora „[v] okviru […] preučitve osebnega položaja prosilca [za dovoljenje za prebivanje, ki temelji na členu 3(2)(a) Direktive 2004/38,] pristojni organ […] upoštevati različne okoliščine, ki so lahko za posamezen primer upoštevne, kot sta stopnja finančne ali fizične odvisnosti in stopnja sorodstva med družinskim članom in državljanom Unije, ki ga želi spremljati ali se mu pridružiti“. [13] Sodišče je nato dodalo, da je treba „[t]ako glede na *neobstoj natančnejših določb* v Direktivi 2004/38 kot glede na *uporabo besed ‚v skladu s svojo*

[10] Glej sodbo z dne 21. decembra 2011, Ziolkowski in Szeja (C-424/10 in C-425/10, EU:C:2011:866, točka 32 in navedena sodna praksa). Glej v istem smislu sodbo z dne 26. marca 2019, SM (Otrok, za katerega velja alžirska ureditev *kafala*) (C-129/18, EU:C:2019:248, točka 50; v nadaljevanju: sodba SM (Otrok, za katerega velja alžirska ureditev *kafala*)).

[11] Kraljevina Danska svojo presojo opira zlasti na sodno prakso, ki izhaja iz sodb Rahman in drugi ter SM (Otrok, za katerega velja alžirska ureditev *kafala*).

[12] Na ta širok prostor, prepuščen presoji držav članic, sem že imel priložnost opozoriti: glej moje sklepne predloge v zadevi Bevándorlási és Menekültügyi Hivatal (Združitev družine – Sestra begunca) (C-519/18, EU:C:2019:681, točke od 57 do 62). Glej poleg tega točko 31 sklepnih predlogov v obravnavani zadevi.

[13] Sodba Rahman in drugi (točka 23). Koristno je opozoriti, da je bilo Sodišče v tej sodbi pozvano k natančnejši razlagi člena 3(2), prvi pododstavek, točka (a), prvi primer, Direktive 2004/38 in da ni omenjeno, da bi šlo tu za avtonomen pojem prava Unije. Glej *a contrario*, v drugem okviru, vendar še vedno v zvezi s pojmom „vzdrževana oseba“, sodbo z dne 12. decembra 2019, Bevándorlási és Menekültügyi Hivatal (Združitev družine – Sestra begunca) (C-519/18, EU:C:2019:1070, točki 44 in 45).

nacionalno zakonodajo' v členu 3(2) te direktive […] navesti, da ima vsaka država članica *široko polje proste presoje* glede *izbire okoliščin*, ki se upoštevajo. Država članica gostiteljica mora tako skrbeti, da so v njeni zakonodaji merila, ki so skladna z običajnim pomenom pojma ‚olajša' *in s pojmi iz navedenega člena 3(2), ki se nanašajo na vzdrževanje*, ter ki tej določbi ne odvzamejo polnega učinka."[14]

26. Navedeno je v očitnem nasprotju na primer z navedbami, ki jih vsebuje sodba SM (Otrok, za katerega velja alžirska ureditev *kafala*) v zvezi s členom 2, točka 2(c), Direktive 2004/38 in v skladu s katerimi ta določba „nikjer izrecno ne napotuje na prava držav članic",[15] kar torej odpira pot enotni razlagi avtonomnega pojma prava Unije, ki ga zadevna določba vsebuje.[16] Vendar je res tudi, da je v navedeni sodbi točka 24 sodbe Rahman in drugi ponovljena zgolj deloma, pri čemer je izpuščena omemba pojmov, ki se nanašajo na vzdrževanje.[17]

27. Ne zdi se mi, kot sem navedel zgoraj, da predložitveno sodišče postavlja vprašanje, ali je pojem „družinski člani, ki so člani gospodinjstva državljana Unije" v smislu člena 3(2), prvi pododstavek, točka (a), Direktive 2004/38 avtonomen pojem prava Unije, in to vprašanje se mi prav tako ne zdi odločilno za odgovor, ki ga bo moralo Sodišče zagotoviti na drugo vprašanje, ki mu je postavljeno.[18] Zlasti v sodbah Rahman in drugi ter SM (Otrok, za katerega velja alžirska ureditev *kafala*) je namreč Sodišče, ne da bi se opredelilo do tega, ali so pojmi, ki jih vsebuje člen 3(2), prvi pododstavek, točka (a), Direktive 2004/38, avtonomni pojmi prava Unije, lahko zagotovilo uporabno pomoč nacionalnima sodiščema, ki sta se obrnili nanj, tako da je pojasnilo *običajni* pomen določb, za katerih razlago je bilo zaprošeno.

2. Družinski člani, ki so člani gospodinjstva državljana Unije, kot tretji primer odvisnosti iz člena 3(2), prvi pododstavek, točka (a), Direktive 2004/38

28. Po ugotovitvi, da splošna opredelitev ni mogoča, in tudi ob predpostavki, da ne gre za avtonomen pojem prava Unije, Sodišče vseeno ni razbremenjeno dolžnosti, da pomaga predložitvenemu sodišču in pojasni, kaj je treba razumeti z izrazom „družinski člani, ki so člani gospodinjstva državljana Unije" v smislu člena 3(2), prvi pododstavek, točka (a), Direktive 2004/38. Za to se je treba na kratko bolj na splošno vrniti k ureditvi, vzpostavljeni s to direktivo.

a) Obseg obveznosti, ki jo imajo države članice v skladu s členom 3(2), prvi pododstavek, točka (a), Direktive 2004/38

29. Namen Direktive 2004/38 je „olajšanje uresničevanja temeljne in individualne pravice do prostega gibanja in prebivanja na ozemlju držav članic, ki je s členom 21(1) PDEU neposredno podeljena državljanom Unije, in zlasti krepitev te pravice […]. Glede na te cilje je treba določbe

[14] Sodba Rahman in drugi (točka 24). Moj poudarek.

[15] Sodba SM (Otrok, za katerega velja alžirska ureditev *kafala*) (točka 50).

[16] Glej sodbo SM (Otrok, za katerega velja alžirska ureditev *kafala*) (točka 50 in naslednje).

[17] Zanimivo je tudi pripomniti, da se je Sodišče v preudarkih, ki jih je v sodbi SM (Otrok, za katerega velja alžirska ureditev *kafala*) namenilo členu 3(2), prvi pododstavek, točka (a), Direktive 2004/38, izogibalo pojasnitvi, na kateri primer iz navedene določbe je mogoče navezati položaj iz postopka v glavni stvari (glej zlasti točki 58 in 59 navedene sodbe).

[18] Dejansko bi bilo mogoče zagovarjati tudi vmesno pot, pri kateri bi se priznala avtonomnost zadevnega pojma, hkrati pa bi se še naprej priznavalo – kar se glede na naravo člena 3(2), prvi pododstavek, točka (a), Direktive 2004/38 zdi neizogibno – široko polje proste presoje držav članic, ko določajo posebne zahteve za to, da se merilo za upravičenost, ki je v zadevni določbi izraženo na splošno, šteje za izpolnjeno.

Direktive 2004/38 […] razlagati široko.“ [19] Ta ureditev, katere namen je tudi olajšati združitev družine državljana Unije in njegovih družinskih članov, sloni, kot je bilo omenjeno zgoraj, na temeljni dihotomiji.

30. Ožjim družinskim članom, ki so opredeljeni v členu 2, točka 2, Direktive 2004/38, je samodejno priznana pravica do vstopa in prebivanja v državi članici gostiteljici državljana Unije. Vstop in prebivanje drugih družinskih članov – tistih iz člena 3(2), prvi pododstavek, Direktive 2004/38 – mora ta država članica zgolj olajšati. [20]

31. Iz te obveznosti „olajšati“ vstop in prebivanje teh drugih družinskih članov izhaja, da Direktiva 2004/38 torej držav članic ne zavezuje, da morajo ugoditi vsaki prošnji za vstop ali prebivanje, ki jo vložijo osebe, ki dokažejo, da so družinski člani v smislu člena 3(2), prvi pododstavek, te direktive. [21] Tako razlago poleg tega potrjuje uvodna izjava 6 Direktive 2004/38, [22] iz katere je razvidno, da je namen te določbe ohranjanje enotnosti družine v širšem smislu. [23] Sodišče je pojasnilo obveznosti, ki jih imajo države članice gostiteljice, kadar obravnavajo prošnjo za vstop ali prebivanje na podlagi člena 3(2), prvi pododstavek, točka (a), Direktive 2004/38. Čeprav obveznost priznati pravico do vstopa ali prebivanja tem članom širše družine ne obstaja, je „kljub temu razvidno, da [člen 3(2), prvi pododstavek, točka (a), Direktive 2004/38] državam članicam nalaga obveznost, da prošnjam, ki jih vložijo osebe, ki dokažejo, da jih državljan Unije *vzdržuje*, dajo neko prednost pred prošnjami drugih državljanov tretjih držav za vstop in prebivanje“. [24] Ta prednost ima v bistvu obliko obveznosti, naložene državam članicam, da za te družinske člane „predvid[ijo] možnost, da na svojo zahtevo prejmejo odločbo, ki temelji na temeljiti preučitvi njihovega osebnega položaja in je v primeru zavrnitve obrazložena“ [25]. Sodišče je navedlo, da so države članice dolžne „upoštevati različne okoliščine, ki so lahko za posamezen primer upoštevne, kot sta stopnja finančne ali fizične odvisnosti in stopnja sorodstva med družinskim članom in državljanom Unije“ [26]. V preostalem nenatančnost Direktive 2004/38 v kombinaciji s sklicevanjem na nacionalno zakonodajo privede do ugotovitve obstoja „širokega polja proste presoje“ [27] glede izbire okoliščin, ki se upoštevajo. Vendar je treba to široko polje proste presoje izvajati z dvema omejitvama: ob spoštovanju običajnega pomena pojma „olajša“ in pojmov, ki se nanašajo na vzdrževanje, iz člena 3(2), prvi pododstavek, točka (a), Direktive 2004/38 na eni strani ter ob ohranjanju polnega učinka te določbe na drugi strani. [28] Med drugim lahko države članice v okviru tega polja proste presoje „v svojih zakonodajah določijo posebne pogoje glede

[19] Sodba SM (Otrok, za katerega velja alžirska ureditev *kafala*) (točka 53 in navedena sodna praksa). Za sodbo z dne 12. decembra 2019, Bevándorlási és Menekültügyi Hivatal (Združitev družine – Sestra begunca) (C-519/18, EU:C:2019:1070, točka 49), pa se zdi, da je v njej izpostavljen cilj, da „se v državi članici gostiteljici zagotovi ali spodbuja združitev družine državljanov drugih držav članic ali tretjih držav, ki v državi gostiteljici prebivajo zakonito“. Glej v zvezi z mejami široke razlage Direktive 2004/38 sodbo SM (Otrok, za katerega velja alžirska ureditev *kafala*) (točka 55).

[20] Glej sodbo Rahman in drugi (točka 19).

[21] Glej sodbo Rahman in drugi (točka 18).

[22] V skladu s katero bi „[z]aradi ohranjanja enotnosti družine v širšem smislu in brez vpliva na prepoved diskriminacije na podlagi državljanstva, […] država članica gostiteljica morala preučiti na osnovi lastne zakonodaje položaj tistih oseb, ki niso vključene v opredelitev pojma družinskih članov po tej direktivi in ki zato ne morejo uživati samodejne pravice do vstopa in prebivanja v državi članici gostiteljici, da bi lahko odločila, ali se lahko takšnim osebam dovoli vstop in prebivanje, pri čemer upošteva njihovo razmerje z državljanom Unije ali katere koli druge okoliščine, kot sta finančna ali fizična odvisnost od državljana Unije“.

[23] Glej sodbo Rahman in drugi (točka 32). Glej tudi sodbo SM (Otrok, za katerega velja alžirska ureditev *kafala*) (točka 60).

[24] Sodba Rahman in drugi (točka 21). Moj poudarek. Glej tudi sodbo SM (Otrok, za katerega velja alžirska ureditev *kafala*) (točka 61).

[25] Sodba Rahman in drugi (točka 22). Glej tudi sodbo SM (Otrok, za katerega velja alžirska ureditev *kafala*) (točka 62). To je izhajalo že iz člena 3(2), drugi pododstavek, Direktive 2004/38.

[26] Sodba Rahman in drugi (točka 23). Sodišče je kmalu zatem pojasnilo, da mora položaj odvisnosti, ki je podan v primeru tesnih in trajnih družinskih vezi zaradi posebnih dejanskih okoliščin, kot so finančna odvisnost, skupno gospodinjstvo ali resni zdravstveni razlogi, obstajati v državi, iz katere zadevni družinski član prihaja, takrat, ko zaprosi za pridružitev državljanu Unije, ki ga vzdržuje (glej sodbo Rahman in drugi (točki 32 in 33)).

[27] Sodba Rahman in drugi (točka 24). Glej tudi sodbo SM (Otrok, za katerega velja alžirska ureditev *kafala*) (točka 63).

[28] Sodba Rahman in drugi (točka 24). Glej tudi sodbo SM (Otrok, za katerega velja alžirska ureditev *kafala*) (točka 63).

narave in trajanja vzdrževanja, in sicer zlasti zato, da se prepričajo, da to vzdrževanje obstaja, je trajno in ni bilo vzpostavljeno le zato, da se omogoči vstop ali prebivanje v državi članici gostiteljici“ [29]. Nazadnje, to polje proste presoje je treba izvajati „tako, da se spoštujejo določbe Listine Evropske unije o temeljnih pravicah“. [30]

32. Čeprav je Sodišče torej lahko pojasnilo obseg obveznosti, ki jih imajo države članice v skladu s členom 3(2), prvi pododstavek, točka (a), Direktive 2004/38, je treba ugotoviti, da sam pojem „družinski člani, ki so člani gospodinjstva državljana Unije“ v smislu te določbe še ni bil predmet razlage.

b) Jezikovna razlaga, nujno dopolnjena s sobesedilno in teleološko analizo

33. Predložitveno sodišče je izpostavilo, da je ena od težav, ki jih povzroča člen 3(2), prvi pododstavek, točka (a), Direktive 2004/38, povezana z razlikami med razpoložljivimi jezikovnimi različicami. Zlasti različica v angleščini („members of the household of the Union citizen“) tako kot različica v francoščini nakazuje, da sta državljan Unije in drug družinski član najmanj člana istega gospodinjstva. Zaradi tega elementa naj bi irski organi ta pogoj razlagali tako, da mora biti državljan Unije *glava* gospodinjstva, ki mu pripada tudi drugi član. Nasprotno pa se na primer za različico v italijanščini („convive“) zdi, da zadostuje že obstoj življenjske skupnosti. [31] Iz hitre in neizčrpne primerjave nekaterih jezikovnih različic torej izhaja, da vse ne vsebujejo te okrepljene zahteve v zvezi z delitvijo „gospodinjstva“ z državljanom Unije, saj se zdi, da so nekatere od njih omejene zgolj na zahtevo po sobivanju.

34. Čeprav se med jezikovnimi različicami očitno pojavljajo razlike, že zdaj menim, da pogoja iz člena 3(2), prvi pododstavek, točka (a), Direktive 2004/38 ni mogoče razlagati – kot to počno irski organi – tako, da mora biti zadevni državljan Unije nujno glava gospodinjstva. Poleg tega, da se mi glede te vloge „glave gospodinjstva“ zdi, da ponazarja posebej zastarelo in popolnoma preživeto družinsko hierarhijo, saj je ta vloga navadno atribut moškega, ki se dojema kot nespremenljivi epicenter patriarhalnega modela zakonske zveze in družine, [32] je postavljanje zahteve drugemu družinskemu članu, da mora pripadati gospodinjstvu državljana Unije, v katerem bi bil ta poleg tega glava, enakovredno dodajanju dodatnega pogoja, ki v Direktivi ni določen, in to po mojem mnenju niti v njeni različici v angleščini. [33]

[29] Sodba Rahman in drugi (točka 38).

[30] Sodba SM (Otrok, za katerega velja alžirska ureditev *kafala*) (točka 64). Zato nacionalne organe, ki morajo odločiti o prošnji za vstop ali prebivanje, ki jo vložijo drugi družinski člani v smislu člena 3(2), prvi pododstavek, točka (a), Direktive 2004/38, usmerja nekoliko več napotkov Sodišča, ki od njih pričakuje – zlasti v primeru, v katerem je upošteven člen 24 Listine o temeljnih pravicah – da „opravi[jo] uravnoteženo in razumno presojo vseh okoliščin, ki so upoštevne in aktualne za posamezno zadevo, pri čemer morajo upoštevati vse upoštevne interese in zlasti koristi zadevnega otroka“ (sodba SM (Otrok, za katerega velja alžirska ureditev *kafala*) (točka 68)). Nato je Sodišče natančno opredelilo merila, ki jih je treba presoditi, in oceno tveganj, ki jo je treba opraviti. Polje proste presoje držav članic je bilo močno zmanjšano, ko je Sodišče sklenilo, da če je ob koncu take analize očitno, da se od zadevnih družinskih članov, ki torej vključujejo otroka, pričakuje, da bodo živeli dejansko družinsko življenje in da je ta otrok odvisen od svojih skrbnikov, ki sta državljana Unije, potem „iz zahtev, ki izhajajo iz temeljne pravice do spoštovanja družinskega življenja v povezavi z obveznostjo upoštevanja koristi otroka, *načeloma* izhaja, da je *treba* navedenemu otroku kot drugemu družinskemu članu državljanov Unije v smislu člena 3(2)(a) Direktive 2004/38 […] podeliti pravico do vstopa in prebivanja“ (sodba SM (Otrok, za katerega velja alžirska ureditev *kafala*) (točka 71), moj poudarek).

[31] Kot se zdi, enako velja za različice v španščini („viva con el ciudadano“), nemščini („oder der mit ihm im Herkunftsland in häuslicher Gemeinschaft gelebt hat“), nizozemščini („inwonen“) ali tudi portugalščini („com este viva em comunhão de habitacão“).

[32] Glej, na primer, v zvezi z uporabo pojma „glava gospodinjstva“ v statističnih podatkih in težavami, ki jih povzroča tak pojem, De Saint Pol, T., Deney, A., in Monso, O., „Ménage et chef de ménage: deux notions bien ancrées“, *Travail, genre et sociétés*, 2004, zv. 1, št. 11, str. 63–78.

[33] Po mojem mnenju lahko namreč izraz „household of the Union citizen“ dejansko označuje le pripadnost državljana Unije gospodinjstvu. Poleg tega, kot je poudarila nasprotna stranka iz postopka v glavni stvari, se „glava družine“ pogosto razume kot oseba, ki zagotavlja materialno podporo svojim bližnjim. Primer „družinskega člana, ki je član gospodinjstva“ državljana Unije, pa je jasno ločen od primera družinskega člana, ki je „vzdrževana oseba“ tega državljana.

35. Poleg tega opozarjam, da iz dobro znane sodne prakse Sodišča izhaja, da se formulacija določbe prava Unije, ki se uporablja v eni od jezikovnih različic, ne more uporabljati kot edina podlaga za razlago te določbe oziroma glede tega ne more imeti prednosti pred drugimi jezikovnimi različicami. Določbe prava Unije je treba namreč razlagati in uporabljati enotno, ob upoštevanju različic v vseh jezikih Unije. Če se med jezikovnimi različicami pravnega besedila Unije pojavijo razlike, je treba zadevno določbo razlagati glede na sobesedilo in cilje, ki jih uresničuje ureditev, katere del je.[34]

36. V tej fazi analize je iz besedila člena 3(2), prvi pododstavek, točka (a), Direktive 2004/38 vsekakor razvidno, da je družinskega člana, ki je član gospodinjstva državljana Unije, mogoče opredeliti vsaj negativno: nedvomno ne gre za ožjega družinskega člana v smislu člena 2, točka 2, Direktive 2004/38; poleg tega ta družinski član ni niti vzdrževana oseba z izključno materialnega vidika (pogoj v zvezi s materialno in finančno odvisnostjo) niti ne trpi za resnimi zdravstvenimi stanji (pogoj v zvezi s fizično odvisnostjo), prav tako pa ne gre za trajnega neregistriranega partnerja navedenega državljana. Ta jezikovna analiza tudi kaže, da je skupna točka treh primerov iz člena 3(2), prvi pododstavek, točka (a), Direktive 2004/38 obstoj neke oblike odvisnosti,[35] naj bo ta materialna („vzdrževana oseba“) ali fizična („resni zdravstveni razlogi“). Družinski član, ki „je član gospodinjstva“ državljana Unije, je tako v položaju posebne odvisnosti[36] od tega državljana, kar potrjuje analiza sodne prakse Sodišča,[37] vendar gre za odvisnost, ki torej ne bi bila niti povsem materialna niti zgolj človeška in ki jo je treba še opredeliti.

37. V običajnem pomenu, ki je tisti, ki ga je treba poiskati, kot zahteva sodna praksa,[38] gospodinjstvo navadno označuje par, ki živi skupaj in tvori domačo skupnost. Z etimološkega vidika je francoski izraz „ménage“ (gospodinjstvo) povezan z latinsko besedo *mansio*, ki pomeni dom.[39] Če se upošteva ta opredelitev, sklicevanje na ta pojem „gospodinjstvo“ – zlasti v različicah člena 3(2), prvi pododstavek, točka (a), Direktive 2004/38 v angleščini in francoščini – ne bi bilo tako oddaljeno od jezikovnih različic, ki zahtevajo zgolj obstoj življenjske skupnosti v izključno geografskem pomenu izraza, hkrati pa bi vseeno uvajalo dodaten odtenek, povezan z domačo skupnostjo, za katerega v primeru preprostega sobivanja pod isto streho ni nujno, da obstaja. Analiza besedila člena 3(2), prvi pododstavek, točka (a), Direktive 2004/38, dopolnjena s sobesedilno in sistematično analizo Direktive 2004/38, namreč omogoča dokončno izključitev teze nasprotne stranke iz postopka v glavni stvari, v skladu s katero že zgolj sobivanje v istem stanovanju zadostuje za ugotovitev, da je zadevni družinski član „član gospodinjstva“ državljana Unije.[40] Sobivanje v istem stanovanju je resda nujen pogoj, vendar ne zadošča, da bi lahko oseba trdila, da spada na področje uporabe člena 3(2), prvi pododstavek, točka (a), drugi primer, Direktive 2004/38.

[34] Glej med številnimi drugimi sodbe z dne 3. aprila 2008, Endendijk (C-187/07, EU:C:2008:197, točka 22 in naslednje); z dne 18. septembra 2019, VIPA (C-222/18, EU:C:2019:751, točka 37 in navedena sodna praksa), in z dne 25. februarja 2021, Bartosch Airport Supply Services (C-772/19, EU:C:2021:141, točka 26).

[35] Kar potrjuje točka 21 sodbe Rahman in drugi.

[36] Sodba Rahman in drugi (točka 21).

[37] Glej sodbo Rahman in drugi (točke 36, 38, 39).

[38] Glej zlasti sodbo Rahman in drugi (točka 24).

[39] Vir: slovar Larousse, dostopen na spletu (www.larousse.fr/dictionnaires/francais/ménage/50418).

[40] Res se sicer zdi, da predhodni akti, ki so bili kodificirani z Direktivo 2004/38, ne vsebujejo tega sklicevanja na „gospodinjstvo“, temveč je bila v njih namesto tega omenjena zahteva po „prebivanju pod isto streho“ (glej na primer člen 10 Uredbe Sveta št. 1612/68 (EGS) z dne 15. oktobra 1968 o prostem gibanju delavcev v Skupnosti (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 5, zvezek 1, str. 15) ali tudi člen 1(2) Direktive Sveta 73/148/EGS z dne 21. maja 1973 o odpravi omejitev gibanja in bivanja v Skupnosti za državljane držav članic v zvezi z ustanavljanjem in opravljanjem storitev (UL, posebna izdaja v slovenščini, poglavje 5, zvezek 1, str. 167)). Nasprotna stranka iz postopka v glavni stvari iz tega sklepa, da Direktive 2004/38 v skladu z njeno uvodno izjavo 3, v kateri je navedeno, da je njen namen „poenostavit[ev] in krepit[ev] pravice do prostega gibanja in prebivanja vseh državljanov Unije“, ni mogoče razlagati ožje v primerjavi s stanjem prava pred njenim začetkom veljavnosti.

38. Čeprav običajni pomen izraza „gospodinjstvo“ napotuje na pojem „par“ in pojem „domača skupnost“, pa se mi zdi, da je to opredelitev, kot se razume v okviru Direktive 2004/38, nujno treba razširiti, saj so sestavni deli para načeloma zajeti že s členom 2, točka 2, Direktive 2004/38. „Gospodinjstvo“ je treba torej tu razumeti širše, bolj v smislu, da gre za „dom“.[41] Člani tega doma prispevajo k domačemu življenju v njem na različne načine.

39. Gospodinjstvo ali dom sta pojma, ki – poleg povsem pragmatične volje organizirati skupno življenje in v njem sodelovati – implicirata neki *občutek* pripadnosti, neko posebno *naklonjenost*, ki medsebojno vežeta osebe, ki sestavljajo to gospodinjstvo oziroma ta dom. Ta občutek in ta naklonjenost na primer omogočata razlikovanje položaja, ki zajema zgolj sostanovalce, od resnične pripadnosti gospodinjstvu ali domu.

40. Iz tega izhaja, da mora drug družinski član za to, da bi bil član gospodinjstva državljana Unije, po definiciji imeti sorodstveno vez s tem državljanom, s katerim živi. Poleg tega mora med njima obstajati trdna čustvena vez[42] v nezanemarljivo dolgem obdobju sobivanja, ki ni bilo dogovorjeno zgolj zaradi prikladnosti, ampak iz drugih razlogov. Ta čustvena vez mora biti po mojem mnenju tako močna, da bi bil državljan Unije, če zadevni družinski član ne bi smel več biti član njegovega gospodinjstva, zaradi tega osebno prizadet,[43] tako da je mogoče govoriti o položaju medsebojne čustvene odvisnosti.

41. Tako bodo morali nacionalni organi oceniti trajnost razmerja, in sicer s presojo zlasti, vendar ne izključno, trajanja skupnega življenja, pa tudi intenzivnosti družinskega občutja, izraženega v okviru skupnega življenja, ki kaže značilnosti družinskega življenja.[44] Celoten način življenja domnevno širše družinske strukture je treba presoditi celovito, od primera do primera, ob upoštevanju okoliščin, značilnih za vsak položaj, in na podlagi vseh upoštevnih dejanskih elementov.

42. Vendar po mojem mnenju nameni zadevnega družinskega člana ne spadajo med te upoštevne elemente. Prvič, vedno je težko dokazati, kaj se bo zgodilo v prihodnosti. Drugič, ti nameni se lahko spreminjajo in tega v resnici z ničemer ni mogoče preprečiti. Nazadnje, to ni smer, v katero se pomika sodna praksa.[45]

43. Zato po mojem mnenju iz zgornjih preudarkov izhaja, da je treba člen 3(2), prvi pododstavek, točka (a), Direktive 2004/38 razlagati tako, da se nanaša na položaj, v katerem so člani širše družine z zadevnim državljanom Unije tesno in trajno družinsko povezani zaradi posebnih dejanskih okoliščin, ki se navezujejo na pripadnost istemu gospodinjstvu. Ta pripadnost se izraža v trajnem skupnem življenju, ki poteka v istem stanovanju, ki ga narekuje volja živeti skupaj in ki kaže značilnosti družinskega življenja. Nacionalni organi morajo za vsak primer posebej temeljito

[41] Pojem doma po mojem mnenju bolj izraža to idejo širše družine, združene pod isto streho.

[42] Ne zdi se mi, da je nujno mogoče domnevati, da sorodstvena vez vedno privede do naklonjenosti med članoma iste družine, ne da bi se izvedla druga preverjanja, razen če se ne sprejme zelo velikodušna razlaga člena 3(2), prvi pododstavek, točka (a), Direktive 2004/38.

[43] Zaradi temeljne dihotomije, omenjene v točki 29 teh sklepnih predlogov, nisem prepričan, da bi moralo biti izkazano, da bi se, če bi se drugemu družinskemu članu državljana Unije zavrnila vstop in prebivanje, ta državljan Unije odpovedal uresničevanju svoje svobode gibanja. Tak pogoj bi poleg tega privedel do izjemno ozke razlage člena 3(2), prvi pododstavek, točka (a), Direktive 2004/38.

[44] V mislim imam na primer položaj državljana Unije, ki je izgubil svoje starše ter je bil zaupan svojima stricu in teti. Ta življenjska skupnost se lahko nadaljuje do odraslosti, ne da bi bilo tega strica in to teto mogoče šteti za vzdrževani osebi državljana Unije, če sta materialno neodvisna. Vendar bi bilo treba ta druga družinska člana glede na njuno zlasti čustveno vpletenost šteti za člana gospodinjstva v smislu člena 3(2), prvi pododstavek, točka (a), Direktive 2004/38. Prav tako imam v mislih položaj potomca v ravni črti državljana Unije, ki bi bil starejši od 21 let in ekonomsko neodvisen, toda ki bi bil torej na začetku poklicnega življenja in bi še naprej živel pri starših.

[45] Naj spomnim, da mora v skladu s točko 33 sodbe Rahman in drugi „[v]zdrževanje v državi, iz katere zadevni družinski član prihaja, obstajati takrat, ko zaprosi za pridružitev državljanu Unije, ki ga vzdržuje“ (glej tudi sodbo z dne 16. januarja 2014, Reyes (C-423/12, EU:C:2014:16, točka 30)).

preučiti vsak posamezni položaj ob upoštevanju različnih dejavnikov, ki so lahko upoštevni, kot so stopnja sorodstva, trajanje skupnega življenja, tesnost razmerja in intenzivnost čustvene vezi. Države članice lahko pri izvajanju svojega polja proste presoje predpišejo posebne zahteve v zvezi z dokazovanjem pripadnosti gospodinjstvu državljana Unije, da se prepričajo o resničnosti in trajnosti dejanskega položaja, predloženega v preučitev njihovim organom, vendar pod dvojnim pogojem, da te zahteve ostanejo skladne z običajnim pomenom glagola „olajša“ in izraza „so člani gospodinjstva državljana Unije“ ter da členu 3(2), prvi pododstavek, točka (a), Direktive 2004/38 ne odvzamejo polnega učinka.

III. Predlog

44. Glede na vse zgornje preudarke predlagam, naj se na vprašanji za predhodno odločanje, ki ju je postavilo Supreme Court (vrhovno sodišče, Irska), odgovori:

Člen 3(2), prvi pododstavek, točka (a), Direktive Evropskega parlamenta in Sveta 2004/38/ES z dne 29. aprila 2004 o pravici državljanov Unije in njihovih družinskih članov do prostega gibanja in prebivanja na ozemlju držav članic, ki spreminja Uredbo (EGS) št. 1612/68 in razveljavlja Direktive 64/221/EGS, 68/360/EGS, 72/194/EGS, 73/148/EGS, 75/34/EGS, 75/35/EGS, 90/364/EGS, 90/365/EGS in 93/96/EEC, je treba razlagati tako, da se nanaša na položaj, v katerem so člani širše družine z zadevnim državljanom Evropske unije tesno in trajno družinsko povezani zaradi posebnih dejanskih okoliščin, ki se navezujejo na pripadnost istemu gospodinjstvu. Ta pripadnost se izraža v trajnem skupnem življenju, ki poteka v istem stanovanju, ki ga narekuje volja živeti skupaj in ki kaže značilnosti družinskega življenja.

Nacionalni organi morajo za vsak primer posebej temeljito preučiti vsak posamezni položaj ob upoštevanju različnih dejavnikov, ki so lahko upoštevni, kot so stopnja sorodstva, trajanje skupnega življenja, tesnost razmerja in intenzivnost čustvene vezi.

Države članice lahko pri izvajanju svojega polja proste presoje predpišejo posebne zahteve v zvezi z dokazovanjem pripadnosti gospodinjstvu državljana Unije, da se prepričajo o resničnosti in trajnosti dejanskega položaja, predloženega v preučitev njihovim organom, vendar pod dvojnim pogojem, da te zahteve ostanejo skladne z običajnim pomenom glagola „olajša“ in izraza „so člani gospodinjstva državljana Unije“ ter da členu 3(2), prvi pododstavek, točka (a), Direktive 2004/38 ne odvzamejo polnega učinka.